

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1946 kl. 1 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition (IX. H. T. p. 80) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet till Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård för budgetåret 1946/47 beräkna ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 1 februari 1946 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 51, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård å riksstaten för budgetåret 1946/47 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 253 av fru *Svenson*, likalydande med II: 398 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*, vari hemställts att riksdagen måtte besluta

dels att de för statsbidrag kvalificerande beloppen skola fastställas, det beskattningsbara beloppet till 800 kronor, det taxerade beloppet till 3 600 kronor och den skattepliktiga förmögenheten till 20 000 kronor,

dels ock att även fjäderfä skall inräknas bland de djurslag till vilkas sjukvård statsbidrag må utgå;

2) II: 401 av herr *Hansson* i Skediga *m. fl.*, vari hemställts att riksdagen måtte besluta

dels att de för statsbidrag kvalificerande beloppen skola fastställas, det beskattningsbara beloppet till 800 kronor, det taxerade beloppet till 3 600 kronor och den skattepliktiga förmögenheten till 30 000 kronor,

dels att statsbidrag skall utgå med tre fjärdedelar av den del av kostnaderna för veterinärbesök som överstiger 20 kronor i sådana fall där djurägaren icke är berättigad till bidrag enligt föregående moment,

dels ock att fjäderfä skall inräknas bland de djurslag till vilkas sjukvård statsbidrag må utgå.

I fråga om de skäl som anförts till stöd för motionerna får utskottet hänvisa till dessa.

Sedan 1945 års riksdag i skrivelse nr 356 anhållit om utredning angående ändring av gällande bestämmelser om statsbidrag till lindring i mindre bemedlade djurägares kostnader för djursjukvård, uppdrog Kungl. Maj:t den 15 juni 1945 åt medicinalstyrelsen att verkställa den begärda utredningen. Till fullgörande av uppdraget har medicinalstyrelsen i skrivelse den 1 december 1945 inkommit med utredning och förslag till ändrade grunder för statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård. Därjämte har medicinalstyrelsen överlämnat av styrelsen infordrade yttranden i ämnet från samtliga länsveterinärer i riket.

Över medicinalstyrelsens förslag ha yttranden avgivits av statskontoret, lantbruksstyrelsen, riksräkenskapsverket, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk samt styrelserna för Svenska distriktsveterinärföreningen och Svenska veterinärläkareföreningen.

Innan utskottet närmare ingår på medicinalstyrelsens förslag och de däröver avgivna yttrandena, torde få lämnas en redogörelse för nu g ä l l a n d e bestämmelser på området. Dessa, som meddelats i kungörelsen den 28 maj 1937 (nr 323) angående statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård med däri genom kungörelsen den 21 april 1944 (nr 238) gjord ändring, innebära i huvudsak följande.

Statsbidrag skall utgå till bestridande av kostnaderna för sjukbesök, som distriktsveterinär eller länsveterinär med praktikområde företager i anledning av sjukdomsfall bland husdjur inom område, där han är pliktig att på kallesse tillhandagå med enskild husdjursjukvård, därest sjukbesöket företages på ett avstånd överstigande tio kilometer från veterinärstationen. (1 §.) Sådant statsbidrag må åtnjutas av dels djurägare, för vilken det senast fastställda beskattningsbara beloppet enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt icke överstiger 400 kronor, dels ock djurägare, för vilken det senast fastställda taxerade beloppet enligt nämnda förordning uppgår till högst 1 800 kronor, ändock att det beskattningsbara beloppet överstiger 400 kronor. Statsbidrag må dock icke tillkomma den, som har en till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skattepliktig förmögenhet överstigande 12 000 kronor. Ej heller må statsbidrag utgå, därest djurägarens ekonomiska förhållanden avsevärt förbättrats efter utgången av det kalenderår den senast fastställda taxeringen avser. Har däremot en avsevärd försämring inträtt i djurägarens ekonomiska förhållanden efter sistnämnda tidpunkt, må statsbidrag utgå, oaktat nyss angivna förutsättningar icke uppfyllas. Person, som yrkesmässigt bedriver kreaturshandel eller som är bosatt i stad, köping eller municipalsamhälle med egen veterinär, är icke berättigad till ifrågavarande bidrag. För sjukbesök i anledning av sjukdomsfall hos hund, katt eller i djurfarm hållet djur utgår ej heller statsbidrag. (2 §.)

Bidraget skall i förekommande fall utgå med belopp motsvarande tre femtedelar dels av den del av veterinärarvodet som överstiger sju kronor, dels ock av resekostnaden för den del av veterinärens resa som faller utanför ett avstånd om tio kilometer från veterinärstationen. (3 §.)

Därest förutsättningarna för statsbidrag befinnas vara för handen, skall ve-

terinären lämna djurägaren tillfälle att underteckna en försäkran därom. Veterinär, som mottagit dylik försäkran, må för sjukbesöket av djurägaren endast uppbära den del av arvodet och resekostnaden, som överstiger statsbidraget. (4 §.)

Statsbidraget skall av veterinären rekvireras hos länsstyrelsen. Vid rekvisitionen skola fogas nämnda försäkran och en av veterinären upprättad specificerad räkning å den del av arvodet och resekostnaden, som skall gäldas av statsmedel. Sedan djurägarens försäkran genom länsstyrelsens försorg blivit till riktigheten bestyrkt av vederbörande landsfiskal eller kommunalnämnsordförande, skall länsstyrelsen pröva, huruvida och med vilket belopp statsbidrag må utgå, samt utanordna beviljat belopp till veterinären. (5 §.) Har rekvisition av statsbidrag icke bifallits av länsstyrelsen, äger veterinären avfordra djurägaren arvode och resekostnadsersättning, varvid han må erhålla handräckning av överexekutor. (6 §.)

Under vissa förutsättningar må djurägare erhålla statsbidrag jämväl då han för sjukbesök anlitat annan veterinär än i 1 § avses. (7 §.)

Enligt 2 § gällande veterinärtaxa må veterinär, när i taxan lämnas utrymme för arvodes bestämmande inom angivna gränser, endast fordra det lägsta beloppet av person, som är berättigad till statsbidrag till bestridande av kostnaderna för sjukbesök.

Efter redogörelse för medicinalstyrelsens förslag samt däröver avgivna utlåtanden har *föredraganden, statsrådet Sträng*, anfört och föreslagit följande i ärendet:

»Ifrågavarande verksamhet, vilken påbörjades år 1937, har utan tvivel varit till stort gagn för djursjukvården. Emellertid anser jag — även om såsom statskontoret anmärkt bidragsvillkoren varit föremål för ändring så sent som år 1944 — de nuvarande bidragsbestämmelserna vara alltför restriktiva, varigenom en stor mängd djurägare, framför allt småbrukare och innehavare av stödjordbruk, vilka särskilt torde vara i behov av ifrågavarande bidrag, utestängas därifrån. Också i andra hänseenden måste bestämmelserna anses mindre väl utformade. Sålunda medföra gällande bidragsgrunder att bidragsberättigade djurägare som bo på långt avstånd från veterinärstation få vidkännas förhållandevis större kostnader för djursjukvård än de bidragsberättigade som bo i närheten av veterinärstation. Mot bestämmelserna kan även med fog anmärkas att de medföra att uträkningen av den del av kostnaden för sjukbesök, som skall gäldas av djurägare, och den del, som skall täckas av statsbidrag, är tidsödande och stundom onödigt komplicerad, vartill kommer att anordningarna för utfående av statsbidrag innebära en invecklad och omständlig procedur. Jag finner mig därför böra förordna, att de nu gällande bestämmelserna om statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård underkastas en omarbetning i nyssberörda hänseenden.

Enligt vad som framgår av den tidigare redogörelsen äro för närvarande villkoren för erhållande av statsbidrag till djursjukvård desamma som villko-

ren för statsbidrag till sjukvårdskostnaderna för mindre bemedlade patienter. Det skulle därför kunna ifrågasättas, att bestämmelserna om statsbidrag till lindring i djursjukvårdskostnaderna icke skulle ändras annat än i samband med motsvarande ändringar i villkoren för statsbidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader. Medicinalstyrelsen har även framlagt förslag till sådana ändringar i sistnämnda villkor. Detta förslag har emellertid, såsom framgår av årets statsverksproposition (V. H. T. p. 198), icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd, enär tillräcklig anledning icke syntes föreligga att för en jämförelsevis kort övergångstid före en ny sjukförsäkringslagstiftnings ikraftträdande genomföra en revision av bestämmelserna om statsbidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader. Med hänsyn härtill finner jag den av mig förordade omarbetningen av bestämmelserna om statsbidrag till djursjukvårdskostnaderna icke böra uppskjutas.

Såsom jag förut framhållit måste villkoren för erhållande av ifrågavarande statsbidrag anses vara alltför restriktiva. Det torde därför vara skäligt att de bidragsberättigades krets något utökas. De av medicinalstyrelsen föreslagna gränserna i fråga om beskattningsbart och taxerat belopp synas emellertid å andra sidan medföra en alltför stor uttänjning av begreppet mindre bemedlade. En lämplig avvägning torde erhållas, därest såsom förutsättning för statsbidrag uppställs, att antingen det beskattningsbara beloppet icke överstiger 600 kronor eller det taxerade beloppet icke överstiger 2 200 kronor. Även gränsen i fråga om skattepliktig förmögenhet synes böra höjas. Utfallet av den senaste fastighetstaxeringen torde eljest komma att föranleda att åtskilliga djurägare, vilka nu äro berättigade till statsbidrag, skulle uteslängas därifrån. I betraktande av att bidragsvillkoren icke böra alltför snävt anknytas till taxeringsvärdet å vederbörande djurägars fastighet synes ifrågavarande gräns i överensstämmelse med vad medicinalstyrelsen förordad böra sättas till 20 000 kronor. Att såsom Svenska distriktsveterinärföreningens styrelse föreslagit statsbidrag skulle utgå till djurägare, som bo på mer än 50 kilometers avstånd från veterinärstation, oberoende av om de kunna anses mindre bemedlade eller ej, finner jag mig däremot icke kunna tillstyrka, då ett bifall till detta förslag skulle borttaga en av de huvudgrunder varpå ifrågavarande verksamhet vilar.

I syfte att befria veterinärerna från det tidsödande arbete, som uträkningen av statsbidraget och djurägarandelen i djursjukvårdskostnaderna innebär, torde i anslutning till medicinalstyrelsens förslag böra föreskrivas, att djurägare skall själv erlägga samtliga kostnader intill ett visst belopp, medan överskjutande del av kostnaderna skall bestridas av statsmedel. Härigenom vinnes ock att kostnaderna komma att bli ungefärligen lika för alla bidragsberättigade djurägare, oberoende av boningsortens läge i förhållande till veterinärstationen. Även styrelsens förslag att den del av totalkostnaden, som djurägare själv bör vidkännas, skall bestämmas till 10 kronor finner jag väl avvägt.

Enligt de nuvarande bestämmelserna utgår statsbidrag endast till bestridan-

de av kostnaderna för sjukbesök, som företages på ett avstånd överstigande 10 kilometer från veterinärstationen. Någon motsvarande begränsning finnes icke stadgad i fråga om bidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader. Därest bidragsgrunderna bestämmas på sätt jag nu föreslagit, synes anledning icke finnas att bibehålla förenämnda avstånds begränsning beträffande statsbidrag till djursjukvårdskostnader.

I fråga om de kostnader, till vilkas bestridande statsbidrag bör utgå, ha i två yttranden framlagts förslag, som innebära väsentliga utvidgningar i förhållande till vad nu gäller. Sålunda har förordats, att statsbidrag skulle utgå till kostnaderna för förbandsartiklar och läkemedel, som icke av veterinären ställas till förfogande under sjukbesöket, samt till kostnaderna för andra förrättningar än sjukbesök ävensom för transport av sjukt djur till och från sjukstall och för där lämnad behandling och sjukvård. Ett genomförande av dessa förslag, som otvivelaktigt skulle medföra icke obetydligt ökade kostnader för statsverket, torde icke kunna ifrågakomma utan att dessförinnan en ingående utredning rörande desamma kommit till stånd.

Lantbruksstyrelsen har i sitt yttrande framhållit, att de nuvarande bestämmelserna beträffande de djurslag, till vilkas sjukvård statsbidrag utginge, vore väl vidsträckta och så till vida oklart avfattade att tvekan kunde råda om vad som avsåges med uttrycket »i djurfarm hållet djur». I så måtto kan jag biträda lantbruksstyrelsens uppfattning att förutom hund och katt enligt min mening från statsbidrag synas böra undantagas även fjäderfä och kanner. Därjämte torde nyssnämnda uttryck i förtydligande syfte böra utbytas mot ordet »pälsdjur».

Såsom tidigare berörts innebära de nuvarande anordningarna för utfående av statsbidrag en komplicerad och omständlig procedur. För att undanröja de med dessa anordningar förknippade olägenheterna har medicinalstyrelsen föreslagit, att handläggningen av ifrågavarande ärenden skall överflyttas från länsstyrelserna till medicinalstyrelsen samt att vid bedömandet av djurägares rätt till statsbidrag den senast fastställda taxeringen skall äga vitsord med möjlighet för styrelsen att i förekommande fall beakta ömmande omständigheter. En motsvarande anordning har av styrelsen föreslagits i fråga om statsbidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader. Styrelsen har därvid förutsatt att styrelsen skulle erhålla viss personalförstärkning. Då, såsom jag förut framhållit, styrelsens förslag till ändrade grunder för statsbidrag till mindre bemedlade patienters sjukvårdskostnader icke kommer att framläggas, kommer en centralisering av ärenden rörande sådana statsbidrag icke heller att nu genomföras. Med hänsyn härtil och då den förutsättning, varpå medicinalstyrelsens förslag vilar — nämligen att häradskrivarna skulle åläggas att utöver de två avskrifter av taxeringslängderna som de för närvarande ha att göra taga ytterligare en kopia, som skulle ställas till styrelsens förfogande — av kostnadsskäl icke torde kunna uppfyllas, anser jag, att handläggningen av ärenden rörande statsbidrag till kostnaderna för djursjukvård alltjämt bör ankomma på länsstyrelserna, vilka även efter uppbördsreformens genomförande komma att ha tillgång till taxeringslängderna.

Däremot finner jag mig kunna biträda medicinalstyrelsens förslag att den senast fastställda taxeringen skall äga vitsord vid bedömandet av djurägares rätt till statsbidrag. En föreskrift av dylik innebörd kommer att i hög grad bidra till en förenkling av förfarandet för utfående av statsbidrag. Det blir sålunda i regel icke erforderligt för länsstyrelse att före avgörandet av ett ärende av ifrågavarande slag vidtaga annan åtgärd än att i taxeringslängden undersöka om djurägarens inkomst- och förmögenhetsförhållanden äro sådana att statsbidrag kan beviljas. Ett ytterligare skäl till införandet av en sådan föreskrift är även att därigenom skulle undanröjas det osäkerhetstillstånd i fråga om rätten till statsbidrag som för närvarande råder under en avsevärd del av året.

Emellertid torde det ur billighetssynpunkt vara erforderligt att den behovsprövande myndigheten erhåller möjlighet att då ömmande omständigheter föreligga medgiva statsbidrag oaktat de kvalificerande inkomst- och förmögenhetsbeloppen överskridits. Några avsevärda olägenheter av att en dylik behovsprövning tillerkännes länsstyrelserna torde icke behöva befaras, därest den tillåtes allenast i de fall då de kvalificerande inkomst- och förmögenhetsbeloppen i ringa grad överskridits. Det torde böra ankomma på länsstyrelse att i de ärenden, varom nu är fråga, inhämta behövliga upplysningar från vederbörande kommunalnämndsordförande eller annan lämplig förtroendemän i orten.

Ett genomförande av de av mig nu förordade ändringarna i grunderna för statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård synes icke för närvarande påkalla någon jämkning i gällande veterinärtaxa.

Då såsom medicinalstyrelsen uttalat med hänsyn till den nuvarande medelsåtgången anslaget till mindre bemedlades kostnader för djursjukvård synes kunna för budgetåret 1946/47 upptagas med oförändrat belopp av 230 000 kronor, får jag förorda, att sagda belopp för ändamålet äskas å riksstaten för nästa budgetår.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, sedan riksdagen fattat beslut i förevarande ärende, utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet.»

Utskottet.

Utskottet vill till en början understryka vad föredragande statsrådet anfört därom att gällande bestämmelser om statsbidrag till lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård äro i vissa hänseenden mindre ändamålsenliga och att därför en omarbetning av ifrågavarande bidragsbestämmelser nu bör komma till stånd.

Liksom föredraganden finner utskottet det skäligt att de bidragsberättigades krets något utökas genom höjning av de inkomst- och förmögenhetsgränser som äro bestämmande i förevarande hänseende. Givetvis kunna härvidlag olika meningar göras gällande. Enligt föredragandens förslag skola de för statsbidrag kvalificerande beloppen höjas, det beskattningsbara beloppet från 400 till 600 kronor, det taxerade beloppet från 1 800 till 2 200 kronor och den skattepliktiga förmögenheten från 12 000 till 20 000 kronor. I de förelig-

gande motionerna påyrkas att inkomstbeloppen måtte fastställas till 800 kronor respektive 3 600 kronor i enlighet med medicinalstyrelsens förslag, varjämte i motionen II: 401 hemställas att förmögenhetsgränsen måtte utsträckas till 30 000 kronor-strecket; medicinalstyrelsens förslag stannar vid 20 000 kronor. Utskottet har för sin del funnit den avvägning av ifrågavarande belopp, som föredraganden angivit, vara lämplig, varför densamma tillstyrkes. Därvid har utskottet uppmärksammat att föredraganden emellertid ansett det ur billighetssynpunkt vara erforderligt att den behovsprövande myndigheten erhåller möjlighet att då ömmande omständigheter föreligga medgiva statsbidrag, oaktat de kvalificerande inkomst- och förmögenhetsbeloppen överskridits.

I syfte att förenkla uträkningen av statsbidraget och djurägarens andel i djursjukvårdskostnaderna har föredraganden föreslagit att djurägaren själv skall vidkännas samtliga kostnader intill 10 kronor, medan överskjutande del skall bestridas av statsmedel. Jämväl detta finner utskottet ändamålsenligt.

Yrkandet i motionen II: 401 om att statsbidrag måtte utgå med tre fjärdedelar av den del av kostnaderna för veterinärbesök som överstiger 20 kronor i sådana fall där djurägaren enligt ovan tillstyrkta regler icke är berättigad till statsbidrag, finner utskottet gå utanför det för ifrågavarande bidragsverksamhet uppställda syftet, nämligen att lätta mindre bemedlade djurägarers kostnader för husdjursjukvården. Med hänsyn härtill avstyrkes motionen jämväl i förevarande del.

Beträffande de djurslag till vilkas sjukvård statsbidrag må utgå har föredraganden utgått från att även i fortsättningen bidragsverksamheten skall avse sjukdomsfall bland husdjur. Från statsbidrag undantagas emellertid fjäderfä, kanin, pälsdjur, hund och katt. Då utskottet icke har någon erinran att framställa mot föreslagna bestämning av bidragsobjekten, anser sig följaktligen utskottet icke böra såsom motionärerna föreslagit bland dessa inräkna fjäderfä.

De av föredraganden i övrigt förordade ändringarna i grunderna för bidragsverksamheten tillstyrkas av utskottet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning torde anslaget till ändamålet för nästa budgetår böra bestämmas till oförändrat belopp av 230 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

A. att riksdagen må till *Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård* å riksstaten för budgetåret 1946/47 under nionde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av 230 000 kronor;

B. att motionerna I: 253 och II: 398, likalydande, samt II: 401 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 april 1946.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Gabrielsson, Anderberg, Nils Olsson, Näs-lund, Dahlström, Svedberg* och *Hagman* samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Liedberg, Andersson i Tungelsta, Gustafson i Vimmerby, Mäler, Andersson i Surahammar, Svensson i Ljungskile* och *Andersson i Hyssna*.
